

ingediend op **1031** (2021-2022) – Nr. 1
29 november 2021 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Koen Daniëls

over het eindrapport
van de projectgroep Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Emmily Talpe;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichting door Patrick Bedert en Hedwig Van der Borght, beiden covoorzitter van de projectgroep	4
1.	Voorstelling	4
2.	Inhoud	4
3.	Inleidende situering	4
3.1.	Aandeel WVG in Vlaamse overheid	4
3.2.	Budgettair gewicht per beleidsveld	5
3.3.	Opzet	5
3.4.	Finaal weerhouden maatregelen	5
3.5.	VBH-stuurgroep interactie	6
4.	Analyse van de geselecteerde maatregelen – toelichting	7
4.1.	Groeipakket	7
4.2.	Kinderopvang	9
4.3.	Vlaamse sociale bescherming	9
4.4.	Personen met een handicap	10
4.5.	Zorginfrastructuur	10
4.6.	Welzijn	10
5.	Verdere sporen	11
II.	Vragen van de leden	11
1.	Vragen van Ann De Martelaer	11
2.	Vragen van Immanuel De Reuse	12
3.	Vragen van Freya Saeys	13
4.	Vragen van Hannes Anaf	14
5.	Vragen van Koen Daniëls	14
6.	Vragen van Katrien Schryvers	14
III.	Antwoorden van Patrick Bedert en Hedwig Van der Borght	15
	Gebruikte afkortingen	19
	Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding hield op dinsdag 16 november 2021 een gedachtewisseling over het eindrapport van de projectgroep Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging. Aan deze gedachtewisseling namen Patrick Bedert en Hedwig Van der Borgh deel, beiden covoorzitter van de projectgroep.

De presentatie en het eindrapport zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze commissievergadering werd als hybride vergadering georganiseerd.)

I. Toelichting door Patrick Bedert en Hedwig Van der Borgh, beiden covoorzitter van de projectgroep

1. Voorstelling

Patrick Bedert werkt voor de afdeling Beleidsontwikkeling van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Hij bespreekt de resultaten van de Vlaamse Brede Heroverweging, specifiek voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De Vlaamse Brede Heroverweging is een brede oefening die het gros van de uitgaven, ook met oog voor nieuwe inkomsten, tegen het licht wil houden op efficiëntie, noodzaak en of er meer kan worden gedaan met dezelfde middelen.

Het is een oefening die zowel door mensen van het beleidsdomein WVG als van het Departement Financiën en Begroting tot een goed einde is gebracht. Het was vaak technisch. De medewerkers hebben zich verdiept in de techniciteit, wat betekent dat zij als covoorzitters niet diegenen zijn die het alfa en omega van de operationele technische elementen kennen.

Hedwig Van der Borgh behoort niet tot het Departement Financiën en Begroting, maar heeft ooit voor de Vlaamse Gemeenschap gewerkt. Omdat het Departement Financiën en Begroting mensen te kort had, is er een beroep op hem gedaan als vrijwilliger.

2. Inhoud

Patrick Bedert gaat na een inleidende situering dieper in op de analyses die uitgevoerd zijn op de geselecteerde maatregelen. Hij licht toe hoe men gekomen is tot een set van budgetten die in ogenschouw zijn genomen, want een aantal zijn ook niet in ogenschouw genomen. Wat bij elkaar is gebracht, zal nog een vervolg kennen. Er zijn immers nog onderzoeken lopende en er worden nog nieuwe opgestart. Daarom wordt in een derde deel ingegaan op een aantal verdere sporen.

3. Inleidende situering

3.1. Aandeel WVG in Vlaamse overheid

Het budget voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vertegenwoordigt ruim 13 miljard euro, wat neerkomt op 26 procent of ruim een vierde van het totale budget van de Vlaamse overheid. Daarom stelde het Departement Financiën en Begroting de vraag om dit grondig te bekijken. Men is vertrokken vanuit de structuur van het beleidsdomein om na te gaan hoe de budgetten die in deze brede heroverweging worden behandeld, afgebakend kunnen worden. De linkerkolom op slide 6 toont de beleidsvelden en de rechterkolom de inhoudelijke structuurelementen. Dat komt overeen met de inhoudstafel van de begroting, die als leidraad is gebruikt.

3.2. Budgettaire gewicht per beleidsveld

Als men naar de cijfers op slide 7 kijkt, dan springen er drie beleidsvelden uit: Opgroeien, Personen met een beperking en Vlaamse sociale bescherming. Er is vooral naar die drie beleidsvelden gekeken, zonder de andere uit het oog te verliezen. Gelet op het feit dat het een heroverweging van budgetten betreft, is geprobeerd om daar de nadruk op te leggen.

3.3. Opzet

Het opzet van de oefening was niet evident. Het streven was om een en ander zo breed en diep mogelijk in ogenschouw te nemen. Patrick Bedert heeft geen druk gevoeld van het Departement Financiën en Begroting, maar er is toch met aandrang gevraagd om in een beleidsdomein waar er voortdurend noden zijn, alles in ogenschouw te nemen, en dat op een korte tijdspanne met wetenschappelijk onderbouwde inzichten. Daar was begrip voor omdat het om een belangrijk budgettaire aandeel gaat, maar het tijds kader was krap.

De verscheidenheid van het beleidsdomein zorgt er ook voor dat het niet evident was om op het vlak van data en onderzoekscapaciteit een aantal keuzes wetenschappelijk te onderbouwen. Daarnaast wordt het beleidsdomein, en bij uitstek het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid, bijna dag en nacht opgevorderd door de bijkomende werkbelasting als gevolg van corona. Dat heeft ook hun mindere betrokkenheid bij deze heroverweging bepaald.

Er is gekozen voor een gefaseerde aanpak. Er zijn beperkte onderzoeken uitbesteed en de belangrijkste lopen nog. Er is ook geprobeerd om externen in de projectgroep een plaats te geven, zoals een medewerker van een Vlaamse onderzoeksinstelling, een vertegenwoordiger van de Inspectie van Financiën en een lid van de Nederlandse Rekenkamer. Het was niet altijd gemakkelijk om de realiteiten van Nederland en Vlaanderen te vergelijken, maar de Nederlandse collega had eigen inzichten en invalshoeken die geholpen hebben om stappen vooruit te zetten.

Er is geprobeerd om een aantal prioriteiten te stellen en gekozen om te werken met vijf parameters. De eerste parameter is het budgettaire belang van een beleidsveld of inhoudelijk structuurelement. De lat is daarbij richtinggevend gelegd op 250 miljoen euro.

Tweede parameter is de coronacontext, die voor het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid lastig is. Derde parameter zijn recent gelopen, lopende of geplande evaluaties of onderzoeken. De spreker verwijst naar het VAPH, waar parallel met de oefening van de projectgroep een politiek traject liep om vanuit de grote noden in de sector te komen tot een aantal doorbraken. Er is gekozen om dat project in te bedden in deze oefening.

Vierde parameter was de vraag of de regelgeving, de manier van subsidiëren en de omvang van de subsidies vrij recent was vormgegeven dan wel ouder was. Vijfde parameter was de regeldruk en de complexiteit van de regelgeving, die impliceert of er op korte termijn tot wijzigende voorstellen kan worden gekomen.

3.4. Finaal weerhouden maatregelen

Op basis van die elementen is geprobeerd een keuze te maken. Bij Opgroeien is gekozen voor het groeipakket, maar in twee fases. Het grootste bedrag van 3 miljard euro zit in de tweede fase, een oefening die de basisbedragen van het groeipakket in ogenschouw neemt. Dat is niet evident omdat die bedragen nog niet zo lang geleden, na een lang traject, zijn vastgelegd. Het is ook nodig dat daar een

politiek kader voor bestaat, maar het is de bedoeling om dat in een tweede fase te doen. In de eerste fase zijn een aantal bijzondere toeslagen van het groeipakket, zoals de schoolbonus en de kinderopvangtoeslag, onder de loep genomen. Er zijn simulaties gemaakt om na te gaan of het tot een besparing of herbesteding kan komen.

Jeugdhulp is niet in ogenschouw genomen omdat er een traject op stapel staat om de jeugdhulp te heroriënteren, om te vormen of in te kantelen in een breder, geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid.

Uit het geïntegreerd gezinsbeleid is de kinderopvang genomen. Er is niet voor gekozen om de ouderbijdrageregeling in zijn totaliteit voor een heroverweging in ogenschouw te nemen omdat dat een ingewikkeld gegeven is waarin heel wat evenwichten zitten. Er is wel gekeken of een selectieve verhoging van de ouderbijdrage, specifiek toegespitst op middeninkomens en hogere inkomenscategorieën, tot extra inkomsten zou leiden.

De Vlaamse sociale bescherming is volop in evolutie. In het regeerakkoord is opgenomen dat men de drie zorgbudgetten wil hervormen tot één zorgbudget en daarom is er op die piste doorgegaan.

Er is naar het beleidsveld personen met een handicap in zijn totaliteit gekeken, maar refererend aan het lopende hervormings- en investeringsplan.

Inzake zorginfrastructuur is gefocust op een lopend traject waarbij de strategische forfaits voor de ziekenhuisfinanciering geëvalueerd worden. De reva-conventies komen over van het federale niveau. Op dit moment is er voor die laatste een financiering op maat van de individuele voorziening. Het is niet zo evident om daar algemene lijnen uit te halen, zelfs niet om daar het aspect infrastructuur uit te lichten. Er zijn plaatsbezoeken bezig en er wordt bijna conventie per conventie bekeken wat mogelijk is, maar dat proces is nog niet afgerond.

Het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid is buiten de scope gehouden als gevolg van de impact van de coronapandemie.

Bij het beleidsveld Welzijn is er gefocust op het welzijnswerk, budgettair minder belangrijk, maar op het vlak van efficiëntie en afstemming een relevant onderwerp. In het regeerakkoord staat dat lokale besturen de onthaalfunctie van de CAW's kunnen overnemen, en dat tegen de achtergrond van het geïntegreerd breed onthaal met als bedoeling om dit in heel Vlaanderen uit te rollen. CAW's, OCMW's en DMW's van de ziekenfondsen worden in een meer afgestemde, geïntegreerde en gecoördineerde bedding gebracht.

3.5. VBH-stuurgroep interactie

Hedwig Van der Borgh wijst erop dat een brede heroverweging voor dit beleidsdomein geen gemakkelijke opdracht was. Het is niet zo gemakkelijk om twee jaar na een grote herstructurering al te moeten heroverwegen.

Het is de verdienste van Patrick Bedert om zo veel interne structuurelementen mee te krijgen in deze heroverweging want in het begin was er weinig animo om eraan mee te werken. De Vlaamse Brede Heroverweging die door de minister van Financiën naar voren is geschoven, nam als basis wat er in Nederland is gebeurd. Daar gebeurt er ongeveer om de tien jaar een brede heroverweging in volledige onafhankelijkheid door een groep ambtenaren die als experts worden beschouwd, los van regeerakkoorden en overtuigingen.

De algemene stuurgroep heeft zich zeker mee gebaseerd op de aanpak in dergelijke oefening en wilde ook dat er zoveel mogelijk werd gebenchmarkt, zowel in binnen- als buitenland, en waarbij ook zoveel mogelijk een beroep werd gedaan op externe experts. Het positieve is dat men in het beleidsdomein WVG vooruitgang heeft geboekt. De oefening is er iets trager opgestart dan in andere beleidsdomeinen en daardoor was de tijdslimiet krap, maar toch zijn er positieve resultaten geboekt. In Nederland krijgt men twaalf maanden de tijd voor dergelijke oefening. In Vlaanderen was dat maar een viertal maanden.

De algemene stuurgroep was slechts matig tevreden over het resultaat dat het beleidsdomein WVG heeft voorgesteld. Wat beschreven wordt op slide 10 over sommige onderdelen lijkt inderdaad eerder een pleitnota in plaats van een heroverweging, maar dat toont aan hoe betrokken de mensen zijn en tegelijkertijd toch een heroverweging hebben willen doen. Niet alles is doorgenomen en niet alles is tijdig afgerond, maar het is zeker een forse vooruitgang. De stuurgroep vindt dat voor de analyse de juiste methodiek is gebruikt. Dat de beleidsrelevantie van de voorstellen minder goed is, heeft vooral te maken met het feit dat er geen uitgesproken keuzes zijn gemaakt. De mensen zijn zo betrokken dat ze vinden dat het niet aan hen is om keuzes te maken.

4. Analyse van de geselecteerde maatregelen – toelichting

4.1. Groeipakket

4.1.1. Diverse uitgaven in de scope

Patrick Bedert wijst erop dat het beleidsveld Justitie niet aan bod komt. Dat is niet omdat het niet heroverwogen is, maar omdat het is meegenomen bij Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie, waar het vanaf 1 januari 2022 een plaats zal hebben.

In het groeipakket zijn een aantal aspecten in ogenschouw genomen. Eerste aspect is de schoolbonus die elk kind dat gerechtigd is op de kinderbijslag, rond augustus krijgt. Dat is een beperkt maar niet onbelangrijk bedrag, zeker niet voor mensen met een lager inkomen. Tweede aspect is de kleutertoeslag voor 3- tot 4-jarigen. Die is ooit bedacht om het participeren aan het kleuteronderwijs te bevorderen. Derde aspect is de kinderopvangtoeslag die een gezin kan krijgen wanneer een kind wordt opgevangen in een voorziening die de bijdrage niet-inkomensgerelateerd bepaalt. Vierde aspect is het startbedrag of de vroegere geboortepremie. Het laatste aspect is het indexeringsmechanisme dat op al deze elementen van kracht is. Er is een vaste klik van 2 procent. Ook dat biedt mogelijkheden om te besparen of te heroverwegen. Bij al deze elementen is bekeken of er bespaard of heroverwogen kan worden en daarmee komt ongeveer 174 miljoen euro in het vizier.

4.1.2. Heroverweging in fase 1

Er is gefocust op de vier vermelde bedragen en het indexmechanisme, met oog voor besparingen, maar ook en vooral voor herbestedingen. De focus van de herbesteding was niet enkel verschuiven, maar ook initiëren van een andere selectiviteit op het vlak van sociale toeslagen, en altijd binnen het beschikbare budget. Dat heeft geleid tot 21 heroverwegingsscenario's met gevarieerde keuzes. Er zijn vier scenario's waarin enkel een besparing het oogmerk is. Dat betekent dat de bedragen zijn verlaagd en er een indexsprong is. Er zijn vijftien scenario's waarin is bespaard en herbested, en er zijn twee scenario's waarin enkel is herbested.

Slide 17 geeft een indicatief inzicht op de impact van de scenario's. In de vier besparingsscenario's is een besparing denkbaar van 15 tot 113 miljoen euro in 2022, geleidelijk aan stijgend over de jaren omdat bijvoorbeeld een indexsprong

later tot een verdere stijging van een besparingsmogelijkheid leidt. Er is ook gelet op de consequenties van een aantal scenario's voor mensen die het minder goed hebben.

In de vijftien gemengde scenario's is ook een aandeel besparingen mogelijk, maar dat ligt lager omdat er niet enkel gefocust is op besparingen maar ook op herbestedingen. Dat zorgt in het eindresultaat voor minder netto besparingen. Het aandeel besparingen varieert van 7 tot 24 miljoen euro in 2022 en van 41 tot 86 miljoen in 2026. In het rapport is te lezen hoe men tot die bedragen komt. Er is bijvoorbeeld gewerkt met een vermindering van 10 procent op de schoolbonus, kinderopvangtoeslag en dergelijke. Soms is dat onaangeroerd gelaten en is er een desindexering toegepast, wat ook een zuivere besparing is. Er is soms een combinatie van de twee gebeurd om tot een besparing te komen.

Het is belangrijk dat de impact van elk scenario op het armoederisico is nagegaan. Daarvoor is een beroep gedaan op het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck. Daar zijn de verschillende scenario's grondig en kritisch bekeken en zijn een aantal conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Het is duidelijk dat herverdelen binnen een bestaand budget er automatisch toe leidt dat heel wat gezinnen erop achteruitgaan. Volgens het centrum is het belangrijk om zich niet blind te staren op het aandeel winnaars en verliezers, maar ook te kijken naar de omvang van de winsten en verliezen en die in rekening te brengen als er later politieke keuzes worden gemaakt.

Een andere conclusie van het centrum is dat de meeste herbestedingsscenario's erin geslaagd zijn om de positie van heel wat gezinnen in het laagste kwintiel te verbeteren, alhoewel niet altijd even sterk en niet altijd voor iedereen in het kwintiel. Als er een politieke beslissing genomen wordt, zal die altijd rekening moeten houden met de verschillende facetten en verschillende effecten van de keuzes die gemaakt worden.

Een laatste overweging van het centrum is dat, hoewel tal van scenario's resulteren in kleine verbeteringen, geen enkel scenario leidt tot een significante daling van het armoederisico. Dat heeft uiteraard te maken met het feit dat er binnen het beschikbare budget wordt gewerkt.

Hedwig Van der Borgh wijst erop dat deze studie eind juni 2021 afgesloten is, terwijl de regeling inzake de indexering intussen gewijzigd is. Een van de voorstellen tot besparing was de vaste klik van 2 procent – die ondertussen 1 procent is geworden – te vervangen door de gezondheidsindex. Dat was toen een besparing, maar zou inmiddels tot meerkosten leiden. De scenario's zijn gebaseerd op de toestand van toen, maar de economische parameters zijn zwaar gewijzigd. De cijfers zouden geactualiseerd moeten worden op het vlak van indexering.

Patrick Bedert vindt het belangrijk om te herinneren aan het standstillprincipe, verankerd in de Grondwet, dat zegt dat enkel aan sociale toelagen kan worden geraakt als daar argumenten van algemeen belang voor zijn. Opgroeien en het VUTG hebben dat willen benadrukken, ook in het licht van fase twee, voor het geval de politiek zou overwegen om het groeipakket, de basisbedragen en de sociale toeslagen ten gronde te heroriënteren.

Op vraag van de overkoepelende stuurgroep zijn de overheadkosten, de kosten per dossier in het groeipakket, bestudeerd. Er is een vergelijking gemaakt – voor zover die mogelijk is – van de dossierkosten in de federale sociale zekerheid, de dossierkosten toen de kinderbeijslag nog een federaal stelsel was en met Nederland op het niveau van de dossierkosten. Uit die vergelijking komt het VUTG er zeker

niet slecht uit, wetende dat er bij de overdracht in 2019 al een overheadkostenbesparing van ruim 10 procent is geweest en dat er een efficiëntieoefening loopt om binnen de twee jaar nog eens 10 procent minder uitgaven te hebben.

4.2. Kinderopvang

Inzake de kinderopvang is wegens het krappe tijds kader niet het hele inkomens-tarief herzien. Er is een evolutie gestart om een aantal elementen die substantieel vormgeven aan het inkomenstarief af te stemmen op of minstens af te toetsen aan een aantal selectiviteitsdrempels die gelden voor het groeppakket.

Er is bekeken hoe de inkomsten verhoogd kunnen worden. Daarvoor zijn diverse scenario's uitgewerkt die kunnen leiden tot respectievelijk 5, 10 en 15 procent meerinkomsten door verhoging van de ouderbijdrage in de kinderopvang. Daarbij is expliciet gekozen voor een selectieve verhoging van de tarieven bij middeninkom-mens en hogere inkomens.

Er is een simulatiemodel gemaakt: wie aan de verschillende radertjes draait, krijgt onmiddellijk het resultaat te zien. Op basis van data van 2019 zijn er verschillende opties en scenario's uitgewerkt. Het model geeft de meerkosten voor gezinnen, maar ook voor welke inkomenscategorieën de kosten zwaarder doorwegen, met daarbij telkens de meeropbrengsten voor de overheid.

In vergelijking met Nederland is kinderopvang in Vlaanderen nog redelijk goedkoop, maar als absoluut gegeven is het een betekenisvolle bijdrage die per dag wordt gevraagd. Er moet ook rekening worden gehouden met mogelijke over-gangsregelingen en met kosten die gepaard gaan met onderliggende systemen.

Wat is de budgettaire impact? De simulaties laten een maximale meerinkomst zien van 26 miljoen euro. Ook daar is de impact voor de gezinnen in kaart gebracht. Het is de finaliteit om met het model een menu te bezorgen aan de politiek om op basis van de invulling van de verschillende aspecten na te gaan wat de uitkomst is.

4.3. Vlaamse sociale bescherming

*Hedwig Van der Borgh*t wijst erop dat de Vlaamse sociale bescherming uit een aantal componenten bestaat. De grootste component is het oude instellingsforfait dat is overgekomen van de sociale zekerheid. Het gaat nu naar instellingen via de zorgkassen waarbij rekening wordt gehouden met de zorgbehoeften van de bewo-ners van woonzorgcentra. Dat is niet in kaart gebracht omdat men bezig is met het aanpassen van de regelgeving. Het is moeilijk om in dat lopende proces te interveniëren. Het rapport beperkt zich tot de zorgbudgetten, zoals de zorgverze-kering, het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap en de bij-zondere hulp voor ouderen met een lager inkomen. Dat vormt samen een behoorlijk budget van 850 miljoen euro dat in heroverweging is genomen.

Er is berekend wat de impact op de inkomsten zou zijn, als de verplichte zorg-premie van 54 euro of 27 euro voor mensen die vallen onder het verhoogd toe-slagtarief wordt opgetrokken. Een verzekering heeft altijd nadelen omdat er een averechtse selectie is: mensen die een hoog risico lopen, proberen zichzelf te ver-zekeren terwijl mensen met een beperkt risico dat niet nodig vinden. De verplichting moet hoe dan ook worden aangehouden.

Er zijn modellen ontwikkeld die iedereen die bereid is om boven de verplichte 54 euro 10 euro extra te betalen, laat genieten van het zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden. Daarbij wordt ingeschat hoeveel mensen bereid zijn die bijdrage te betalen. Jonge mensen zullen daar waarschijnlijk iets minder toe bereid zijn dan

ouderen omdat die het grootste risico lopen. Er is een model ontwikkeld dat opbrengsten en kosten berekent naargelang het aantal mensen dat erin stapt. Op deze manier kan er ook een besparing gerealiseerd worden.

Voor de inschaling wordt er in de toekomst overgestapt op de BelRAI. Dat staat los van inkomen en vermogen. De vraag is of dit geen transfer zal betekenen van de jongere naar de oudere generatie. Dat vraagt relatief veel simulaties. Er bestaan data maar men stuit op de privacyregeling. In de IPCAL-database zit elke belastingaangifte, maar dat zou moeten worden gekoppeld aan bevolkingsgegevens en gegevens over zorgbehoefte. Men is daar nog mee bezig want de tijd ontbrak om dat af te werken. Daaruit zal blijken of dit een mattheuseffect met zich meebrengt.

4.4. Personen met een handicap

Patrick Bedert wijst erop dat de projectgroep niet apart is ingegaan op het beleidsveld personen met een handicap als gevolg van de lopende politieke oefening. Dit rapport is afgerond in augustus 2021 en ondertussen is er een en ander gebeurd. Het uitbreidingsbudget wordt vervroegd vrijgemaakt waardoor automatische toekenningen gedekt kunnen worden en waarmee de prioriteitengroep 1 voor een groot stuk kan worden gehonoreerd.

Er lopen nog politieke besprekingen waarbij de projectgroep niet heeft stilgestaan, zoals de inkanteling van de IPO's in het VAPH, nagaan of het PAB ruimer kan worden besteed analoog met het persoonsvolgend budget voor meerderjarigen, het werken met een minimale zorgzwaarte, geen beperkte meervragen meer enzovoort.

Als alle maatregelen in het rapport worden doorgevoerd, dan worden de kosten teruggebracht van 548 miljoen naar 134 miljoen euro. Uiteraard is de sector van de personen met een handicap een gevoelige sector met individuele rechten die ooit zijn verworven en wachtlijsten, maar dit is een politiek traject dat de projectgroep niet expliciet heeft besproken.

4.5. Zorginfrastructuur

Op het vlak van zorginfrastructuur is er gefocust op twee aspecten: de strategische forfaits voor de ziekenhuisfinanciering en de reva-overeenkomsten. Inzake de ziekenhuisfinanciering is een onderzoek zo goed als afgerond dat de parameters die de forfaits bepalen, evalueert en een simulatietool aanreikt om alternatieve scenario's te berekenen. Er kunnen op korte termijn voorstellen worden geformuleerd die de politiek dan in overweging kan nemen.

De reva-overeenkomsten zijn complexer omdat die met individuele overeenkomsten werken en het federale niveau niet altijd eenduidig heeft gehandeld. Er wordt gezocht naar een geharmoniseerde aanpak. Het zal nog even duren vooraleer er tot concrete oefeningen kan worden overgegaan. Op dat moment zal bekeken kunnen worden of een heroverweging of besparing relevant is in deze context.

4.6. Welzijn

Welzijn is budgettair van minder belang. Vanuit de optie efficiëntie en organisatie is gekozen om twee sporen grondig te bekijken. Er loopt momenteel een debat over of en hoe lokale besturen, zoals in het regeerakkoord staat, de onthaalfunctie van CAW's kunnen overnemen en welke regie-instrumenten ze daartoe zouden kunnen inzetten. Het is de bedoeling om het geïntegreerd breed onthaal over Vlaanderen uit te rollen, wat een opportuniteit is om te bekijken of de daarbij betrokken instanties beter afgestemd en gecoördineerd aan de slag kunnen. Dat is

niet meteen een budgettaire inschatting, maar het zijn oefeningen die een efficiëntieverhoging nastreven.

5. Verdere sporen

Voor het groeipakket is de fundamentele vraag of men het systeem ten gronde wil herbekijken. Er is al veel werk gebeurd en er is jaren gewerkt aan het huidige systeem, altijd rekening houdend met armoedeaspecten. Ook hier speelt het standstillprincipe.

Inzake personen met een handicap is er een groot onderzoek gestart. Slide 37 geeft weer wat in het rapport staat, maar de spreker zou nu andere accenten leggen. In het rapport wordt sterk het accent gelegd op subsidiëring die voor voorzieningen nog steeds op basis van personeelspunten gebeurt. Dat is een kosten-dekkend systeem dat rekening houdt met de reële loonkosten, en dus ook met anciënniteit. Dat betekent een groot volume binnen het VAPH en men wil dat vereenvoudigen en transparanter maken. Men wil vat krijgen op een aantal kostendrijvers en afstemmen op de nieuwe Vlaamse Codex Overheidsfinanciering. Bij het formuleren van de onderzoeksvragen staan twee elementen centraal. Ten eerste, het meer geobjectiveerd kunnen inschatten van toekomstige noden omdat elke budgettaire wijziging aan de persoonsvolgende financiering daar uiteraard impact op heeft. Het is belangrijk om daar een goed zicht op te hebben om toekomstgericht te kunnen beslissen. Ten tweede wil men ook de toeleiding naar en de betrokkenheid van verschillende actoren bij de budgetten voor de ondersteuning van personen met een handicap verbeteren.

Er is met het Departement Financiën en Begroting afgesproken om op termijn gedetailleerd te kijken in een spending review naar een bepaald onderdeel van het WVG-budget, namelijk het zorgbudget. De spreker refereert aan het regeerakkoord dat de drie zorgbudgetten in één systeem wil samenbrengen met één inschalingsstelsel. Slide 39 toont de onderzoeksvragen die in overleg met de onderzoekers tot stand zijn gekomen. Het is niet evident om dit onderzoek te voeren omdat de data gekoppeld moeten kunnen worden, waaronder inkomenselementen en zorgzwaarte in verhouding kunnen worden bekeken. Dat is op het vlak van privacy, machtigingen, het vinden van gegevens en het relevant linken ervan, geen sinecure.

II. Vragen van de leden

Stefaan Sintobin, commissievoorzitter, dankt de sprekers voor de uiteenzetting en wijst de commissie erop dat enkel technische vragen gesteld mogen worden. Vragen over beleid of politieke keuzes komen in een later stadium aan bod.

1. Vragen van Ann De Martelaer

Ann De Martelaer dankt de sprekers voor het interessante werk. Het rapport is gemaakt in opdracht van de politiek en er worden scenario's in voorgesteld. Het lid heeft het gevoel dat het zou kunnen dat de politiek er niets mee doet. Is er een engagementsverklaring? Voor het groeipakket is er gekozen voor een indexering van 1 procent in plaats van 2 procent, maar dat scenario is niet in het rapport terug te vinden. Is dat niet in strijd met het standstillprincipe? Wat als de politiek het rapport naast zich neerlegt?

Het is belangrijk om na te gaan in welke mate de financiën doeltreffend en efficiënt worden ingezet. Bij het groeipakket vermeldt het rapport dat de kleutertoeslag niet beantwoordt aan de doelstelling. Ann De Martelaer vindt dat dit het eerste is dat moet sneuvelen.

In het groeipakket wordt er aan steeds meer gezinnen een sociale toeslag gegeven. Zelfstandigen die met een vennootschap werken, kunnen soms ook op een sociale toeslag rekenen. Het is moeilijk om te bekijken wie onterecht een sociale toeslag krijgt. Licht het in de opdracht van de onderzoekers om dieper te graven en scenario's op dit vlak uit te zuiveren?

Er lopen heel wat onderzoeken over personen met een handicap en de voorbije periode heeft het VAPH al heel wat veranderingen aangebracht. Er zijn mensen die via juridische weg hun gelijk krijgen en opnieuw in het systeem kunnen stappen. Sommige groepen, zoals de prioriteitengroepen 2 en 3, worden uitgesloten van ondersteuning. Dat wringt omdat die mensen erkend worden als persoon met een handicap en recht hebben op bepaalde ondersteuning, maar geen financiële zekerheid krijgen.

In een aantal landen bepaalt het vermogen van personen met een handicap of ze recht hebben op financiële ondersteuning. De spreker zegt niet dat ze daar voorstander van is, maar vraagt of dat een mogelijkheid is om verder te onderzoeken.

2. Vragen van Immanuel De Reuse

Immanuel De Reuse dankt de sprekers voor de toelichting en is benieuwd naar de keuzes die politiek gemaakt zullen worden. Hij vindt het spijtig dat de oefening te laat is opgestart en er te weinig tijd was om alles in de breedte en de diepte te kunnen onderzoeken. Is dat duidelijk geworden terwijl men de oefening aan het maken was of wist men op voorhand dat de tijd te krap was en dat er keuzes gemaakt zouden moeten worden over welke beleidsvelden er onder handen werden genomen? Als bepaalde beleidsvelden niet in ogenschouw zijn genomen, zijn er misschien bepaalde kansen niet in beeld gebracht.

Er wordt nog verder gewerkt, maar wanneer zal het werk af zijn? Wanneer kan de hele oefening gepresenteerd worden? Zal er politiek gewacht worden met het maken van keuzes totdat het werk volledig af is?

Er was niet veel animo vanuit het beleidsdomein Welzijn om alles volledig objectief of rationeel te bekijken omdat de mensen betrokken zijn en weinig afstand kunnen nemen. Dat heeft ervoor gezorgd dat niet alles volledig is bekeken. Is er een systeem om dit zowel qua uitgavendaling als inkomstenvermeerdering uit te vlakken? Kan er een volgende keer voor gezorgd worden dat de emotionele component er meer wordt uit gehaald?

Bepaalde bevoegdheden zijn nog federale materie. Zien de onderzoekers op dat vlak bepaalde opportuniteiten? Als alles in één hand zou komen, kunnen er dan efficiëntiewinsten worden geboekt? Kunnen er dan zaken beter worden aangepakt waardoor er meer geld vrijkomt voor zorg en minder voor structuren?

Er is veel vergeleken met Nederland, maar is het de bedoeling om verder te vergelijken met andere gelijkaardige landen? Er wordt vaak verwezen naar de Scandinavische landen met een gelijkaardig profiel als Vlaanderen. Wordt daar verder op ingezet?

Er moeten nog veel data gelinkt worden. In de begroting 2022 wordt ingezet op digitalisering. Zijn er zaken waarop er meer moet worden ingezet omdat het data betreft die nodig zijn voor een volgende Vlaamse Brede Heroverweging?

3. Vragen van Freya Saeys

Freya Saeys dankt de sprekers voor het vele werk. Waarom is het geïntegreerd breed onthaal in het rapport opgenomen, dat zit toch nog maar in een opstartfase? De steden en gemeenten zijn nog niet gekomen tot het overnemen van de onthaalfunctie.

Wat betreft het groeipakket blijkt dat 6 procent van de kinderen die recht hebben op een sociale toeslag, de kinderopvangtoeslag ontvangen. In het rapport staat te lezen dat de maatregel niet efficiënt is. Is dat wel het doel van een kinderopvangtoeslag? Vandaag komen heel wat mensen terecht in initiatieven van trap 0 en trap 1. Als ze zouden terechtkomen in trap 2A of 2B, dan zouden ze een lagere ouderbijdrage betalen. Voor hen is die kinderopvangtoeslag net belangrijk. Dat heel wat initiatieven hun prijzen hebben verhoogd, is het gevolg van de onoverbrugbare kloof tussen de subsidies op de verschillende trappen. Waarom is er geen link gemaakt tussen de kinderopvangtoeslag en de subsidies die de verschillende trappen krijgen?

Er wordt gezegd dat de kleutertoeslag geen meerwaarde heeft, maar tegelijkertijd wordt er gesteld dat dit niet te meten valt wegens een gebrek aan cijfers. Niemand stelt de vraag naar de zin van de combinatie van de schoolbonus en de kleutertoeslag. Het gaat nochtans om dezelfde kinderen. De schoolbonus van 20,81 euro kan geschrapt worden als er tegelijkertijd een bedrag wordt gegeven van 132,60 euro. Waarom is dat niet samen bekeken? Was dat door tijdsgebrek of een andere reden?

De belangrijkste conclusie uit de verschillende scenario's is dat er eigenlijk geen enkele leidt tot een significante daling van het armoederisico. Wie effect wil, mag niet besparen maar moet middelen anders besteden, verder gaan in herverdelingskeuzes en extra middelen investeren. Het maximale herbestedingsmodel dat inzet op een sterke verhoging van de sociale toeslagen voor gezinnen met een beperkt inkomen, levert geen significante daling van het armoederisico op. Dat betekent dat men sociale toeslagen met meer dan 20 of 25 euro moet verhogen. Opvallend daarbij is dat een serieuze versterking van de schooltoeslagen tot betere resultaten leidt op het vlak van armoedebestrijding, in het bijzonder voor kinderen ouder dan 12 jaar. Deze piste wordt geëvalueerd, los van alle andere maatregelen op het vlak van armoedebestrijding. Zijn sociale voordelen en sociale tarieven in andere levensdomeinen, of de activering van mensen bekeken? Het zou goed zijn om te bekijken hoe vaak deze voordelen effectief terechtkomen bij de gezinnen, wat het effect op armoede is en in welke mate gezinnen armoede ontgroeien dankzij deze maatregelen.

Bij de Vlaamse sociale bescherming is de piste gelanceerd om het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden facultatief te maken. *Freya Saeys* vraagt hoe men erbij komt om dat te onderzoeken. Het betekent dat alleen mensen die bereid zijn om bovenop de premie 10 of 5 euro extra te betalen nog van dit voordeel zouden kunnen genieten. Men gaat ervan uit dat heel wat minder mensen, en dan vooral jongeren, die premie zullen willen betalen waardoor het aantal uitkeringen zou afnemen. Wat is het uiteindelijke effect daarvan? De zorgverzekering is een belangrijke aanvulling op het pensioen voor de betaling van de factuur in een woonzorgcentrum. Een extra bijdrage die facultatief is, zal er misschien toe leiden dat vooral mensen met de laagste inkomens uit de boot vallen. Wat is de mening van de sprekers daarover?

Freya Saeys is het ermee eens dat er meer linken gelegd moeten worden tussen verschillende sectoren. De sprekers hadden graag meer tijd gehad en het was beter geweest om ook naar andere sectoren te kijken, vooraleer een beslissing te nemen in een bepaalde sector. Er moet worden bekeken welke voordelen samenkomen in één gezin en wat het effect is op het vlak van armoedebestrijding.

4. Vragen van Hannes Anaf

Hannes Anaf dankt de sprekers voor de toelichting. De timing was misschien niet ideaal, zeker binnen het beleidsdomein Welzijn. Het is ook te begrijpen dat het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid met andere zaken bezig is.

Hij begrijpt met betrekking tot personen met een handicap dat als er een groot politiek traject lopende is, de afweging wordt gemaakt om dat erin te schuiven. Hij betreurt dat evenwel omdat het zorgt voor een scheeftekkende in het rapport. Het was interessant geweest om daar ook met een andere bril naar te kijken. Er is nog nieuw onderzoek bezig. Hannes Anaf is het met de sprekers eens dat dat eerder vanuit ambtelijk niveau wordt bekeken en niet enkel politiek. Hij is benieuwd naar de analyses die nog zullen volgen.

Met betrekking tot het groeipakket kijkt hij uit naar de volgende fase waarin naar de basisbedragen zal worden gekeken. Hij hoopt dat er scenario's komen waardoor duidelijk wordt wat er aan het armoederisico kan worden gedaan. Met de huidige scenario's wordt er voorlopig enkel gekozen voor een pure besparing, maar dat was niet de insteek van deze oefening. Wat is de timing voor de tweede fase?

5. Vragen van Koen Daniëls

Koen Daniëls vindt het een interessante oefening. Hij heeft begrip voor de reserves die bij de Vlaamse Brede Heroverweging zijn gemaakt, maar vindt het wel een opportuniteit. Het is voor een administratie een geweldig instrument om na te denken over wat er gebeurt, te bekijken of dat de meest efficiënte en meest effectieve manier is en of er in het buitenland dingen te leren zijn. Hij kijkt eveneens reikhalzend uit naar fase twee.

De spreker merkt op dat de tabellen op pagina 30 en 31 niet volledig zijn. Hij wijst ook op het belang van een combinatie van maatregelen, zeker bij het groeipakket. Het is belangrijk om te kijken naar de aanwending en de impact van de verschillende toeslagen en waarvoor ze worden gebruikt. Dergelijk onderzoek kan belangrijke informatie opleveren.

In het rapport wordt voorgesteld om gelet op reeds behaalde efficiëntiewinsten, op het lopende traject en op het resultaat van de benchmark van de dossierkosten, geen verdere efficiëntiewinsten te onderzoeken, maar volgens Koen Daniëls moet dit altijd gebeuren.

In de sector van personen met een beperking was het interessant geweest om te bekijken waar de middelen uiteindelijk terecht komen, maar dat is niet gebeurd.

Er is gekeken naar de vaste klik op het vlak van indexering. Is de gezondheidsindex daarvoor de meest aangewezen index of zijn er ook andere indices?

6. Vragen van Katrien Schryvers

Katrien Schryvers dankt voor het werkstuk en de heldere toelichting. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is een ruim beleidsdomein dat meer dan een kwart van de totale uitgaven van de Vlaamse overheid behelst. Het is dan ook een belangrijk domein om te screenen of de middelen efficiënt worden ingezet, waar er heroverwegingen nodig en efficiëntiewinsten te boeken zijn.

De sprekers vinden dat ze te weinig tijd hadden en Katrien Schryvers heeft daar begrip voor. Gelet op de omvang van het beleidsdomein en de techniciteit is het te begrijpen dat er niet op alles gefocust kon worden. Voor de domeinen die wel zijn belicht, doen de sprekers heel wat voorstellen. Ze gaat daar niet op in omdat men

zo snel verzandt in een politieke discussie. De keuzes zijn gemaakt na rijp beraad. Op een bepaald moment kunnen keuzes opnieuw in vraag worden gesteld en politici moeten dat regelmatig doen. Het is niet omdat jaren geleden een bepaalde beslissing is genomen dat die behouden moet blijven, maar die discussie moet in het politieke forum gebeuren.

In het rapport gebeurt een brede heroverweging op een aantal terreinen, maar niet op alles. Is dat het gevolg van tijdsgebrek of was dat een keuze? Zou het zinvol zijn om dat later nog aan bod te brengen?

Zijn bepaalde zaken die bij overheden overlappen, aan elkaar gelinkt? Ze kijkt dan niet alleen naar het federale niveau, maar ook naar de lokale besturen. Zijn er daar efficiëntiewinsten te boeken? Wordt er nagegaan of ergens veel middelen aan worden besteed, maar er in verhouding te weinig winsten worden geboekt?

In het beleidsdomein Welzijn wordt er een beleid gevoerd naar verschillende, meestal kwetsbare doelgroepen. Hoe verhouden die groepen zich ten aanzien van elkaar?

Er wordt in Vlaanderen geprobeerd om de automatische rechtentoekenning steeds meer toe te passen. Het groeipakket is een goed voorbeeld van het effect dat dit kan hebben. Zijn er nog andere domeinen waar de automatische rechtentoekenning kan leiden tot een win-winsituatie, zowel ten aanzien van kwetsbare mensen als op het vlak van efficiëntie? Hoe kunnen bijkomende investeringen leiden tot meer efficiëntie?

III. Antwoorden van Patrick Bedert en Hedwig Van der Borght

Op de vraag of de politiek hier iets mee zal doen, antwoordt *Patrick Bedert* dat ieder zijn rol te spelen heeft. Zij hebben hun rol gespeeld en het is nu aan de politiek om haar rol te spelen.

De problematiek van sociale toelagen en zelfstandigen hangt samen met de basis om een sociale toeslag of een kinderopvangtarief te bepalen: het federale fiscaal gedefinieerde nettogezinsinkomen. Iemand maakte allusie op het feit dat het niet duidelijk is hoe het zit met de vermogens en dat heeft Hedwig Van der Borght tijdens de presentatie ook aangehaald. Er is geen ander instrument voorhanden om breder te kijken dan het nettogezinsinkomen. Dat item gaat al jaren mee. Dat kan alleen maar opgelost worden als de politiek beslist om een andere basis te nemen dan het nettogezinsinkomen om de toeslagen toe te kennen.

Het erkennen van noden maar niet betalen, is eveneens een politieke aangelegenheid.

Wat betreft de late opstart, zegt de spreker dat er eerst discussies zijn geweest over wat er aan het gebeuren was. Er was enerzijds de coronacontext en anderzijds waren er lopende processen, zoals inzake personen met een handicap en het groeipakket. Het VUTG en Opgroeien hebben jarenlang gewerkt aan het groeipakket zoals het nu is. Daar zijn ettelijke scenario's op toegepast met oog voor het armoederisico. Uiteindelijk heeft de politiek op basis daarvan een beslissing genomen. Er was een zekere terughoudendheid om meteen alle registers opnieuw open te gooien.

Voor personen met een handicap gold hetzelfde. Het was zeker niet de bedoeling om te laten uitschijnen dat het hen niet interesseerde omdat de politiek ermee bezig is, maar het lag moeilijk om tegelijkertijd andere dingen te doen. Wat nu op

tafel ligt, is een onderzoek met een ambtelijke aansturing, maar het heeft ook een wetenschappelijke verantwoordelijkheid. Het onderzoek dat nu zal starten, los van een politieke context, wil komen tot het objectiveren van toekomstige noden, de prioritering van persoonsvolgende budgetten herbekijken, nagaan hoe het zit met PVB als cashbudget of voucher en met kostendrijvers, scenario's bekijken om 5 of 15 procent te besparen, en nagaan wat er gebeurt als handicapspecifieke zorg meer afgescheiden wordt van andere zorg. Dat is een traject dat, op basis van een aantal door de administratie aangereikte onderzoeksvragen, een wetenschappelijke finaliteit heeft.

Het onderzoek is laat opgestart en er was wel wat discussie. Het groeipakket en personen met een handicap zijn budgettair twee belangrijke delen. Het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid is, net zoals veel andere sectoren, geïmpacteerd door corona. Er is gezocht naar een aanpak die tegemoetkwam aan het streven naar besparen en heroverwegen, en dat op een manier die zinvol aansluit bij de realiteit.

Wanneer zal de volledige oefening klaar zijn? Dat hangt af van het thema waarover het gaat. Het zal geen automatisme zijn om het groeipakket opnieuw ten gronde vanuit een ambtelijk initiatief te heroverwegen, onder voorbehoud van wat de leidend ambtenaren van het VUTG en Opgroeien daarover denken. Het is de inschatting van de spreker dat de vraag er is om dat te doen in een politiek kader. Het is geen politiek kader dat zegt wat er moet gebeuren, maar eerder het fiat aan de administratie om hier werk van te maken.

Er loopt een ambtelijke oefening die in kaart brengt wat in een eventuele zevende staatshervorming aan bod kan komen, onder aansturing van het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie. Er is daar bewust abstractie van gemaakt in deze oefening omdat men anders in een nog veel grotere complexiteit terechtkomt.

Door corona is men op de beperkingen op het vlak van data en digitalisering gestuit, maar tegelijkertijd heeft corona ertoe geleid dat een aantal stappen vooruit worden gezet. Vooral het idee is gerijpt dat er meer geïnvesteerd moet worden in digitaal werken, in data en het linken van data tussen verschillende sectoren en toeslagen. Dat zal het beleid ook toelaten om gericht te rijden dan vandaag het geval is. Het is een algemene uitdaging om via 'meten is weten' tot onderbouwde standpunten te komen. Dat is niet eenvoudig omdat de GDPR-context het niet gemakkelijk maakt om gegevens bij te houden.

Waarom is het geïntegreerd breed onthaal gekozen terwijl er nog veel moet gebeuren? Dat is net omdat er niet meteen budgettair, maar vanuit het aspect van organisatievormen en efficiëntie naar kan worden gekeken. Er loopt een onderzoek om een en ander in kaart te brengen vooraleer het volledig wordt uitgerold. Om DMW's, OCMW's en CAW's nog sterker te integreren en tot een gecoördineerde geïntegreerde aanpak te komen, is het misschien het moment om meteen na te gaan wie welke rol speelt en hoe ze maximaal op elkaar kunnen aansluiten. Dat illustreert meteen ook dat de administratie zeker niet tegen elk streven naar efficiëntie is. In het groeipakket is in twee bewegingen op vrij korte termijn 20 procent overhead bespaard. In het licht daarvan is het goed om de inspanningen, ook van intermediairs, af te wegen en daar gestaag haalbare vooruitgang te boeken.

Patrick Bedert bevestigt de nood om de toeslagen ten overstaan van elkaar af te wegen. In het rapport is vooral geprobeerd om een aantal modellen naar voren te schuiven die naar believen door de politiek kunnen worden ingevuld en waarbij accenten kunnen worden gelegd. Een van de grote stappen vooruit is dat er nu voor een aantal onderdelen een plattegrond is om met data en het nog verder linken van data beleidsmatige keuzes steviger te kunnen onderbouwen. Het was

niet het streven van de sprekers om al te kiezen, maar wel om duidelijk te maken wat de impact van een aantal keuzes is. De paragraaf over de schooltoeslag bijvoorbeeld is letterlijk een uitnodiging om niet alleen naar de sociale toeslagen te kijken, maar ook naar wat de effecten kunnen zijn van schooltoeslagen die inkomensgerelateerd zijn.

De onvolledige tabellen zullen in orde worden gebracht.

Volgens *Hedwig Van der Borgh* blijkt uit de algemene evaluatie van de Vlaamse Brede Heroverweging dat het grootste verbeterpunt is: vier of vijf maanden is te kort voor een brede heroverweging. Dat geldt uiteraard voor het beleidsdomein WVG, dat veel heterogener is dan de meeste andere beleidsdomeinen. Bovendien staat het nieuw in zijn fundamenten. Het is absoluut geen verwijt dat men wat trager is opgestart. Het heeft inderdaad even geduurd, langer dan bij andere beleidsdomeinen om de machine op gang te brengen, maar wat gebeurd is in de deelsegmenten, die door WVG zijn onderzocht, is bijzonder goed gebeurd. Het blijft hoe dan ook een leertraject. Er is voor het eerst aan de Vlaamse administratie gevraagd om in totale onafhankelijkheid na te gaan hoe de overheid het beste zou kunnen interveniëren.

Verschillende personen, betrokken bij de oefening, vonden het gebrek aan een politiek afgesproken kader, een tekort. Maar net zoals in Nederland was het bij de Vlaamse Brede Heroverweging de bedoeling om vooraf geen politiek afsprakenkader te hebben, enkel een politiek draagvlak. Ingaan tegen het regeerakkoord (dat al twee jaar oud is) kon dus wel degelijk, al heeft WVG dat minder willen doen. In deze oefening beoogde men immers uitsluitend evidencebased te werken, buiten elk politiek kader. Maar in de praktijk is het erg moeilijk om enerzijds in totale autonomie zaken te bekijken en anderzijds gelijktijdig in uitvoering van beslissingen van de Vlaamse Regering andere scenario's te ontwikkelen. Er is, als gevolg van het tijdschema, bij WVG voor gekozen om in bepaalde inhoudelijke structuurelementen binnen de krijtlijnen te blijven zoals die door de Vlaamse Regering zijn vooropgesteld. Dat is wat de algemene stuurgroep beschouwt als policybased evidence, precies het omgekeerde van wat de algemene stuurgroep beoogde, vandaar ook de matige score die het beleidsdomein WVG meekreeg op dit onderdeel. Men heeft in vier of vijf maanden gedaan wat er kon gebeuren.

Het idee van de facultatieve bijdrage voor de zorgverzekering is gekomen vanuit de Inspectie van Financiën, die vroeg om na te gaan wat het zou betekenen als er voor de duurste noden een extra premie zou worden gevraagd, net zoals dat in vele verzekeringssystemen geldt. Dat is op zich geen slecht idee. Immers tegelijkertijd met een zekere stijging van de inkomsten, kunnen daardoor ook de uitgaven licht dalen. Er zullen altijd mensen zijn die dit facultatief gedeelte niet wensen aan te gaan. Uiteraard moet men ervoor opletten dat er geen averse selectie door ontstaat of dat de lagere inkomensgroepen minder dan andere inkomensgroepen deelnemen aan dit facultatief gedeelte. Voor personen die genieten van een verhoogde toeslag zou de facultatieve toeslag 5 euro per jaar bedragen. Dat kan nauwelijks als hinderpaal worden aangezien.

De spreker benadrukt dat men uit de presentatie niet verkeerdelijk mag begrijpen dat Welzijn niet denkt aan verdere efficiëntiebesparingen. De – mogelijk verkeerd begrepen – passage handelde enkel over de uitbetalingsactoren van het groeipakket. Daar komen er immers al 10 procent extra besparingen. De benchmark, die werd doorgevoerd met andere federale instanties en met de Nederlandse Sociale Verzekeringsbank – het uitbetalingsorgaan voor de Nederlandse kinderbeslag – is nog niet volledig, maar laat wel toe te concluderen dat men zeker niet sterk achterloopt in Vlaanderen. Veel winst is daar niet te boeken en daarom wordt als conclusie vooropgesteld dat in dit segment – bovenop de nog te realiseren efficiëntie-

verbetering – geen extra verbeteringen worden verwacht, althans niet op de korte termijn.

Wat WVG overigens wel goed heeft gedaan, is grote brokken bekijken. Veel andere beleidsdomeinen hebben vooral in hun kleine uitgaven gezocht naar besparingen.

Wat het indexmechanisme betreft, wijst de spreker erop dat de cijfers dateren uit een ander tijdperk. Economische parameters kunnen fors wijzigen. Er is van uitgegaan dat de vaste klik van 2 procent vervangen door de gezondheidsindex, die al jaren onder 2 procent bleef, tot een lichte besparing zou leiden. Er is op dat moment niet gedacht aan andere indexen dan de gezondheidsindex. Mocht men momenteel dezelfde oefening doen, dan zou men ongetwijfeld andere indexen trachten te ontwikkelen die min of meer rekening houden met levensduurte, maar toch ook een zekere vorm van stabilisering van de noodzakelijke uitgaven inhouden.

Patrick Bedert ziet niet meteen andere mogelijkheden voor automatische rechtentoekenning. *Katrien Schryvers* verwees naar bijkomende investeringen en de link tussen het groeipakket en een inkomensgerelateerd tarief in de kinderopvang, maar dat wordt technisch een moeilijke zaak. De spreker kan niet voor de vuist weg andere voorbeelden geven waar automatische rechtentoekenning evidente meerwaarde zou inhouden.

Er gebeuren vervolgonderzoeken.

Ann De Martelaer vraagt of er een tweede rapport komt of een website waarop die rapporten gepubliceerd zullen worden.

Patrick Bedert antwoordt dat er binnen hun takenpakket geprobeerd zal worden afgestemd verdere stappen te zetten. De coördinatie van de Vlaamse Brede Heroverweging valt evenwel weg. Het zal zaak zijn om dat sectorgewijs te doen. Voor het groeipakket is dat in overleg met Opgroeien en het VUTG. Voor het onderzoek omtrent personen met een beperking is dat in overleg met het VAPH. Voor de Vlaamse sociale bescherming is dat in overleg met het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid, in de hoop dat daar de komende maanden wat ruimte vrijkomt. Het zal een sectorale zaak zijn die het Departement WVG zal proberen op te volgen, maar de spreker formuleert een inspannings- en geen resultaatsverbintenis.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Koen DANIELS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BelRAI	verzamelnaam voor de Belgische vertaling en informatisering van de interRAI (instrumentenbaserstelijnesschaal en Resident Assessment Instrument)
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
DMW	dienst maatschappelijk werk
GDPR	General Data Protection Regulation (algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
IPCAL	Impôt des personnes physique calculé
IPO	internaat met permanente openstelling
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PAB	persoonlijkeassistentiebudget
PVB	persoonsvolgend budget
reva-overeenkomsten	revalidatieovereenkomsten
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VBH	Vlaamse Brede Heroverweging
VUTG	Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)